

Jeg indstiller hermed journalisterne Joachim Claushøj Bindslev, Thomas Østerlin Koch, Peter Vesterlund og Morten Spiegelhauer, TV2, samt John Hansen og Kristian Corfixen, Politiken til årets Cavlingpris.

Det var journalistik i absolut topklasse, der førte til, at journalisterne kunne afsløre et netværk af hidtil ukendte bagmænd i danmarkshistoriens største svindelsag. Et netværk, som samlet stod bag svindel for over 4,1 milliarder kroner af vores allesammens penge.

Det var journalistik i verdensklasse at kunne afsløre, hvilken tophemmelig studehandel, de danske myndigheder havde lavet med de amerikanske storsvindlere.

Og det var journalistik helt uden for kategori, at den yderst komplekse historie om udbytteskat, kunne formidles så nyskabende og spændende, at man følte man så en Hollywood thriller, da TV2s dokumentarer løb over skærmen.

Danske undersøgende journalister har de seneste år lavet virkelig megen fremragende journalistik om den skandaløse sag om udbytteskat. Det på trods af, at de danske myndigheder på ingen måde har villet hjælpe med at offentligheden fik indsigt i den vigtige sag.

Derfor var det også en nærmest umulig mission, TV2s journalister Thomas Koch og Joachim Bindslev satte sig selv på i slutningen af 2018.

Siden sagen begyndte at rulle, har de to journalister været på historien. Og da ingen af dem på det tidspunkt var ansat som gravere, var der tale om gravearbejde *efter* arbejdstid på deres dengang respektive medier. Det blev til en del historier, men det var svært at holde trit med fulltidsgraverne på de største danske medier.

Ikke desto mindre lykkedes det journalisterne med en ekstraordinær og ihærdig indsats - igen uden for arbejdstiden - at opspore en unik kilde i et hav af personer med kendskab til svindlen. Et hav af personer som ellers afviste at tale.

Kilden holdt sig i første omgang til en-stavelesssvar, men efter et 31,5 timers langt overtalelsesforløb strakt ud over flere år lykkedes det endeligt at få kilden i tale.

Kilden fortalte en historie, som stod i skarp kontrast til det billede af sagen, som på daværende tidspunkt var tegnet i offentligheden. Shah var ikke den eneste bagmand i sagen. En gruppe stenrige amerikanske skatteeksperter havde kopieret hans nummer, men var modsat den kulørte finansmand lykkedes med at gå under radaren, selvom de stod for en tredjedel af den samlede svindel.

Der var absolut ingen, der havde interesse i at bekræfte historien, hverken i Danmark eller USA. Den eneste mulighed for at kunne bringe historien var ved at skaffe fuldstændig skudsikker skriftlig dokumentation. Dokumentation, der kun fandtes i dybt fortrolige dokumenter, som ingen af parterne havde interesse i at lække.

Men gennem vedholdende kildebearbejdning, utrættelige søgninger i registre og databaser og med gedigen journalistisk snilde og opsøgning af heldet, lykkedes det Koch og Bindslev at fremskaffe en stor del af den umulige dokumentation.

Det tog journalisterne flere år med lange arbejdsaftener efter arbejdsdage med dækning af finanslovsforhandlinger og årsregnskaber, før det første store gennembrud kom hjem.

Gennembruddet betød, at vært Morten Spiegelhauer og tilrettelægger Peter Vesterlund kom ind i projektet. Og så tog både produktionen og journalistikken fart. Med grundig forberedelse og døgnlange arbejdsdage i USA lykkedes det holdet at få bærende kilder til for første gang at fortælle historien om,

hvordan de plyndrede Danmark. Blandt andet blev den vigtige kilde, insideren, overtalt til at stille op til interview og samtidig leverede han yderligere dokumentation. Og efter ventetid, ventetid og atter ventetid lykkedes det at få de absolut afgørende konfrontationer med bagmændene foran rullende kameraer.

Samtidig blev den måske største journalistiske bedrift udført; at få fat i det dybt fortrolige forlig, som alle involverede ønskede at holde hemmeligt. Forligsteksten gav et helt unikt indblik i en studehandel mellem danske myndigheder og udenlandske svindlere. Det må være dansk pressehistorie at kunne offentliggøre ordlyden af de væsentligste passager i et så stort, vigtigt og ikke mindst strengt fortroligt forlig. Ikke mindst fordi forligets tekst på en række områder stod i skarp kontrast til den måde myndighederne havde formidlet forliget til både offentligheden og folkettinget.

Da Politikens journalister kom ind i historien, gik det hele op i en højere enhed. Med en samlet research, kunne de to medier – i øvrigt i meget tæt samarbejde med to stærke udenlandske medier – stå på en fuldstændig skudsikker dokumentation og research. Det betød, at medierne kunne bringe de opsigtsvækkende og for befolkningen yderst væsentlige historier, selvom Skattestyrelsen gjorde alt for at skabe tvivl om historierne og for at komme journalisterne i forkøbet med krisekommunikation og hasteindkaldte pressemøder.

Formidlingen af historierne – ikke mindst i de to Operation X-dokumentarer – er et kapitel for sig. For udbytteskat er vel noget af det mest fjerne og tørre begreb for den almindelige dansker, og der var i forvejen fortalt virkelig meget om udbytteskat i medierne. Derfor var formidlingen af historierne i sig selv en journalistisk præstation i særklasse. Teamet tog hele vejen igennem nogle modige, men rigtige valg, der skulle give dokumentaren et klart filmisk udtryk. Det betød, at seeren var med på en spændende rejse. Kameraet kørte både, når journalisterne modtog nye, afgørende oplysninger, og når de spiste bacon and eggs eller fik en velfortjent fyraftensøl. Alt sammen for at seeren skulle føle autenticiteten, og at seeren var tæt på hele rejsen igennem. På den måde lykkedes det at få en ellers svært tilgængelig historie til at føles som en fængende krimi. Seertallene talte da også sit tydelige sprog. Samtidig kunne de stærke og velskrevne artikler, kombineret med stærke grafiske elementer og andre innovative digitale tiltag give danskerne et unikt indblik i, hvordan svindlen helt konkret foregik, hvordan pengestrømmen var, og hvem de involverede var. Alt sammen blev konsumeret i stor stil af brugerne.

Samlet skabte dækningen en vigtig debat, der stadig kører. Debatten handler ikke mindst om de danske myndigheders ageren, og hvorvidt udenlandske rigmænd, der har nogle af verdens dyreste advokater i ryggen, får særbehandling.

Endelig skal Rigsrevisionen nu kulegrave forliget og finde ud af, hvorvidt ministeren og styrelsen vildledte befolkningen og Folketinget, da de i rosede vendinger præsenterede forliget som en stor sejr. De glemte bare at fortælle hele sandheden.

Ovenstående er uden tvivl årets største danske journalistiske præstation, og derfor skal holdet bag naturligvis have årets cavlingpris.

Odense 5. november 2020

Chefredaktør

Hans Peter Blicher